

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Hetykepötyke elkészései

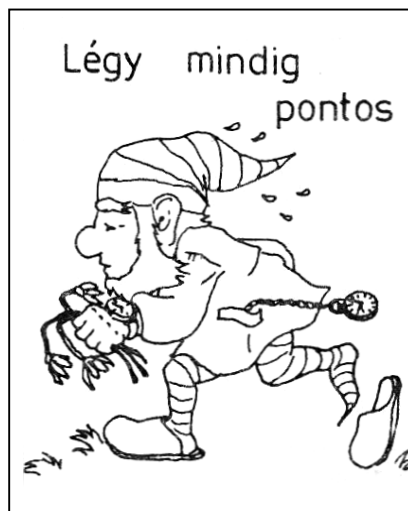
Említettem már többször is, hogy szülőfalumban, Törpehá- zán az én gyermekkoromban még nem volt iskola. Mi, törpe- házi kistörpék is a völgybéli fa- lucska iskolájába jártunk.

Történt egy télvégi reggelen, hogy amikor osztálytársammal, Bérci Bercivel leértem a völgybe, megpillantottuk a falucska szé- len Hetykepötykét. Hetykepötyke is törpeházi kistörpe volt, első osztályos – mi negyedikesek –, és arról volt nevezetes, hogy majdnem minden nap elkésett az iskolából. Hiába kéreltük, hiába korholtuk, hiába mentünk érte reggelente, elmaradt tőlünk, ácsorgott, báméskodott, játék- ba elegyedett a völgybéli kisgye- rekekkel, és újból és újból elké- sett. Ezen a télvégi reggelen is négy-öt kisfiúval csúszkált a kocsiót jégcsúszkáin. Mi persze odaszóltunk neki: „Gyere velünk, Hetykepötyke, mert ma is elké- sel!” A „hetyke” szó nem véletle- nül került Hetykepötyke nevébe, hányavetin válaszolt most is: „Késik az eszetek tokja! Előbb leszek ott, mint ti!” Időnk sem volt rá, hogy hosszasan nyag- gassuk, de bántott a hetykesége is. Ha nem jön, marad.

Persze már javában tanultunk aznap is, amikor felhangzott a folyosón a csizmácska szaladó kopogása. Hetykepötyke mint mindig, ijedt ábrázattal berontott az ajtón, és futástól lihegve men- tegetőzött: „Nem tehetek róla tanító bácsi. Én igazán úgy sza- ladtam, ahogy csak bírtam!” A tanító bácsi megcsóválta a fejét: „Hányszor megmondtam már, hogy nem szaladni kell! Idején kell indulni és nem szabad ácsorogni útközben. Ilyen fagyos időben el is csúszhatsz, ha sza- ladsz, és baj érhet!”

Másnap Berci meg én jóval korábban indultunk a szokottnál,

és meglepetésünkre már az er- dőben utolértük Hetykepötykét. „Ilyen korán? Te is? Ez derék!” Hetykepötyke komoly arcocská- val magyarázta: „Mert nem aka- rok többé elkésni!” De a csúsz- káknál elmaradt tőlünk, hiába kértük, hogy hagyja délre a csúszkálást. „Nem ettem me- szet! Ma délben már olvadni fog!”

Ezen a napon azonban nem a szokásos szaladó kipp-kopp- pal szakította meg a tanítást. Lassú, megfontolt léptekkel kö- zeledett az ajtóhoz, lassan is nyitott be, és lihegés nélkül, bár most is ijedten motyogta: „Nem tehetek róla, hogy elkéstem. Azt tetszett mondani, hogy fagyos időben ne szaladjak...” Harsogó nevetésben törtünk ki, Hety- kepötyke meg csodálkozva bá- mult ránk.

Aznap délre csakugyan meg- jött az olvadás, és másnap reg- gel, amikor iskolába indultunk, már csörgedezett a vízmosás- ban a hólé. Egyszerre csak Hetykepötyke száguldott el mel- lettünk, és kiáltotta: „Ni, milyen gyors a hajóm! Előbb leszek az iskolában, mint ti!” Papírcsónak úszott a lejtős árokban, azt kö- vette Hetykepötyke parton futó

kapitányként, és hamarosan el- tűnt a fák között. A hajó azonban csak a hegyoldalon száguldott, odalent kézzel kellett pótolni a gőzt, és Hetykepötyke ismét negyed órával később rohant be a terembe, lihegve és ijedten.

Négy-öt nap múlva pedig va- lóságos csúcseredményt ért el az elkészésben. Már vége felé járt az első óra, amikor beszá- guldott. Belőlünk tüstént kirob- bant a hahota. Nem a nagy ké- sés miatt, hanem azért, mert bal kezében egy szál kökörcsinvirá- got tartott, jobb kezében pedig egy szürke kiscicát szorított a melléhez. De nemcsak a cica- vendég volt szokatlan, hanem Hetykepötyke viselkedése is. Ezúttal ijedtség nélkül, sőt büsz- kén mondta a tanító bácsinak: „Ma igazán nem vagyok hibás! Keresnem kellett útközben egy cicát. Mert azt tetszett mondani, hogy tanulmányozzuk a növé- nyeket meg az állatokat. Tessék megsimogatni egy ujjal ezt a kökörcsint, aztán a cicát, itt a füle mögött... Fölfedeztem, hogy mind a kettőnek ugyanolyan finom bundácskája van.” A tanító bácsi úgy nevetett, hogy még a könnye is kicsordult, de amikor már mindnyájan lecsillapodtunk, dorgálva mondotta: „Persze, hogy elkésel, ha iskolába jövet ilyesmikkel piszmoysz. De ez nem is mehet így tovább!” És hozzám fordult: „Rád bízom ezt a cicaszakértőt, Moha. Legyen rá gondod, hogy soha többé ne késsen el!”

Hetykepötyke morcosan pil- lantott rám, de utasításomra délben megvárta a kapu előtt, és együtt indultunk haza. Már az erdőben baktattunk felfelé, de én még mindig hallgattam. Fogal- mam sem volt róla, hogyan se- gítsek a bajon. Menjek érte min- den reggel? Az nem sokat ér,

neki magának kell ügyelnie rá, hogy ne késsen el. És mintha csak a gondolatomra válaszolt volna, azt mondta akkor: „Azt hiszed, én nem szeretnék pontos lenni? De mindig közbejön valami... És nem is olyan nagy baj ez a kis elkésés...”

Most már tudtam, mit kell mondanom. És már bólogattam is: „Persze, hogy nem olyan nagy baj. Az sem nagy baj, hogy nap-nap után kellemetlenül ébredsz, bánt, hogy csúnyán, girbegurbán írtad meg késő este a leckédet. Kedvetlenül üldögélsz az ágyad szélén. Aztán üt az óra, vagy unszol édesanyád, és kapkodva öltözködsz. Elkéstél a vidám, friss felkelés örömről..., de hát ez sem nagy baj!” Hetykepötyke rám sandított, aztán rántott egyet a vállán: „Nem hát!” Folytattam: „Ebéd után nem ülsz neki a leckédnek, hanem lézengsz, kimégy játszani a faluvégi rétre is, de ott bujkál benned a gondolat, hogy nincs készen a leckéd, és nem játszol olyan jólesően, gondtalanul, mint játszhatnál. Elkésel nap-nap után a játszás örömről is. De ez sem olyan nagy baj.” Most már bizonytalanabbul, kevésbé hetykén vágta rá: „Nem hát...”

„Egyszerre csak alkonyodni kezd, és megdöbbsz: Jaj, ma megint vacsora után, álmosan kell leckét írnod! Futva mégy haza, le is ülsz, de csak egy fél sort írsz meg. Képeskönyvet veszel elő, és nézegeted. De nincs köszönet benne, folyton az eszedben jár, hogy a leckeírás még hátravan. Elkéstél tehát a jóleső, nyugodt képnézegetésről is. De ez sem nagy baj.” Most már csak suttogta Hetykepötyke: „Nem hát...”

„Vacsora után végre megírod a leckéd. De álmosan, kelletlenül, girbegurbán. Lekéstél a tanulás örömről is. De ez sem nagy baj.” Most már a torkán akadt a „nem hát”, hallgatott.

„Aztán lefekszel, de nem érzed, hogy jól töltötted a napot. Nem vagy elégedett önmagaddal, lekéstél arról is. De ugye ez sem nagy baj?”

Hetykepötyke szomorúan bámult maga elé, aztán csodálkozva kérdezte: „Honnan tudod

ezeket rólam, Moha?” Éppen egy vadkörtefa alatt álltunk. Felmutattam az egyik ágára: „Milyen gyümölcs fog teremni ezen az ágon?” Ismét csodálkozott, most a kérdésemre, s felelte: „Könnyű tudni, hogy vackor.” Egy másik ágra mutattam: „És azon az ágon?” Most már elmosolyodott: „Azon is vackor. Vackorfának mindenik ágán vackor terem.” „Úgy van, Hetykepötyke. Innen tudom hát, hogy aki a tanításról elkéseget, elkésik az másról is. Ha egyik ágadon vackort termesztesz, nem gyümölcsözhetel más ágadon aranyalmát. Ne késs hát el soha többé, se a tanításról, se egyébről, ne élj ilyen bolond módra!”

Ezt a kifejezést azonban sokallotta, és morcosan dűnyögte: „Nem élek én azért éppen... bolond módra.” Úgy tettem, mintha nem hallanám a dűnyögését, és arról kezdtem beszélni, hogy le kell vinnem egy levelet délután Nógrádverőcére. Sürgős levél, édesapám írta Budapestre, be kell dobnom az ötórás vonatba. Felcsillant a szeme Hetykepötykének: „Veled mehetek? Nagyon szeretek vonatot látni!” „Ha megígéred, hogy szót fogadsz nekem az úton, jöhetsz.” „Megígérem!” „Akkor gyere értem négy órára!”

Ott volt pontosan, és unszolt, hogy siessünk. Aggódott, hogy rövid az idő, elmegy a vonat, mire az állomásra érünk, de hiszen éppen ezt az unszólást vártam én, s mondogattam készségesen: „Akár futhatunk is!” Szaladtunk hát. De vagy

háromszáz méter után megálltam: „No, ülünk le, pihenünk egyet!” Nagyot nézett Hetykepötyke, de le kellett ülni neki is. Figyelmeztettem rá, megígérte, hogy szót fogad. Ültünk tehát, és én nyugodtan beszélgettem mindenféléről. Hetykepötyke persze hamarosan nyugtalankodni kezdett: „Jaj, Moha, le ne késsük a vonatot, induljunk már!” Tüstént felugrottam: „Igaz biz'a! Szaladjunk hát!” Futottunk megint vagy kétszáz métert, s akkor ismét leültem: „Pihenjünk!” Hetykepötyke kétségbeesetten a fejéhez kapott: „Jaj, Moha, nem fogom látni a vonatot! Miért töltjük az időt?” „Majd pótoljuk futással.” És beszélgettem megint mindenféléről. A következő futáskor már ötven méter után ültem le, és Hetykepötyke majd kiugrott a bőréből. Pedig Verőcégig még ötször-hatszor ültettem le, s futtattam.

Sikerült is, amit akartam. Amikor beértünk Nógrádverőcére, az első házak közé, felsivított a falu túlsó végén a vonat hosszú füttye. Most már csak röpülve érhattük volna el. Hetykepötyke irtózatosan dűhbe gurult: „Elkésünk miattad! Mert ilyen bolond módra jöttünk!” Színlelt álmélkodással kérdeztem: „Azt mondogod, hogy bolond módra?” „Azt hát! Egyszer futva, egyszer ülve. Ahelyett, hogy rendesen jöttünk volna. Csak lépegetve, de folytonosan.” Most már elmosolyodtam: „No, ugye, hogy igazam volt barátocskám? Ugye, hogy bolond módra él, aki hol ücsörög, ácsorog, ténfereg, lézeng, hol meg száguld? Jól mondtad, hogy mi a helyes. Lépegetve, de folytonosan. Így élj ezentúl te is!” Hetykepötyke most bámult csak igazán nagyot: „Hát azért jöttünk így? És a sürgős levél?” Nevettem: „Nincs sürgős levél. Az volt a sürgős, hogy megtanuld, miként járod ezentúl életed utacsokáját. A vonatot majd vasárnap megnézzük. Induljunk haza!” Most már ő is nevetett, és megindultunk vissza az erdő felé. Nem ücsörögve, ácsorogva, s nem is rohanva. Hanem lépegetve és folytonosan.